

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOY OBYEKTLARDA QURILISH XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атхамович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sheroy Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 - 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURSLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
<i>Oiloyorova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna</i>	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
<i>Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich</i>	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJRIBASI	343
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
<i>Xalikulova Shirin Utkir qizi</i>	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna</i>	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
<i>Alimova Dildora Damirovna</i>	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
<i>Eshtemirova Anora Norboy qizi</i>	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
<i>Sadikova Shohida Obidqul qizi</i>	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich</i>	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
<i>Nasirova Kamola Alimovna</i>	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna</i>	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
<i>Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
<i>Uralov Shavkat Maxramovich</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
<i>Yusubov Muzaffar Alimbayevich</i>	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
<i>Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich</i>	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
<i>Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li</i>	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
<i>Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich</i>	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIYAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQRISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH.....	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI.....	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	522
Turopova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR	637
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURSLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOBI VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохиروвна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарида Хуразовна	
XORIJIY MOLIYAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNINI	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKIOTLARIDA TO'LOV QOBILiyATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOiy MAS'ULiyAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjapova Latofat Sardorovna	
MILLIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVIROPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQRISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI.....	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	882
Akbarov Husniddinjon Mo'ysin o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH.....	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI.....	894
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
АДАПТАЦИЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	901
Абилов Эльман Худаверди оглы	
QURILISH SOHASIDA KORPORATIV IJTIMOIIY MAS'ULIYAT: XALQARO TAJRIBA VA QIYOSIY TAHLIL.....	906
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
TADBIRKORNING KREDIT, FOIZ, SOLIQ TO'LOVLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI XUSUSIDA.....	914
Hakimov Odil Arziqulovich	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDI IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA KIRITILGAN INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING XUSUSIYATLARI.....	918
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KORXONALARDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	930
Uzakova Umida Ruziyevna	
INVESTITSIYA JALB QILISHNING HUDUDIY MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY MAZMUNI.....	936
Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
HUDUDLARNING TURISTIK SALOHIIYATINI OSHIRISHDA TURISTIK ZONALARNING AHAMIYATI.....	940
Umarova Mahliyo Yaxshiboy qizi	
HUDUD OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI SANOATI ISHLAB CHIQARISH KO'RSATKICHLARI SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK VA STATISTIK TAHLILI.....	945
Xursanov Sherzod Ulaboyevich	
YUK TASHUVLARIDA LOGISTIK PROVAYDERLAR FAOLIYATINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	951
Mannapova Feruza Faxriddin qizi	

MAMLAKAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	956
<i>Mirzaraximova Aziza Azimdjano</i>	
IQTISODIYOTDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI RAQOBATCHILIK MUHITINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	963
<i>Maxmudova Ferangis Raxmatillayevna</i>	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT TARAQQIYOTINING HOLATI VA USTUVOR MAQSADLI KO'RSATKICHLARI	968
<i>Saidova Madinaxon Hoshimjon qizi</i>	
FERMER XO'JALIKLARINING O'ZBEKISTON AGRAR SEKTORIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	973
<i>Islamova Dilnoza Isamidinova</i>	
ZIYORAT TURIZMINING MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	978
<i>Uzaqov Jamshid Norboyevich</i>	
TIJORAT BANKLARINING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	983
<i>Shaymanov Mexridin Ibragimovich</i>	
ISLOM MOLIYASIDA MAJBURIYAT VA OMONAT MEXANIZMLARI: RAHN, VADIYA VA HAVALA.....	987
<i>Sadikova Ra'no Abdullaevna</i>	
FIRIBGARLIK BILAN BOG'LIQ AUDITORLIK TEKSHIRUVI RISKLARINI KAMAYTIRISH MASALALARI	991
<i>Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОЦЕНКА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ UZAUTO MOTORS.....	996
<i>Шарипов К.А., Зайнутдинова У.Дж.</i>	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA BANDLIK BILAN TA'MINLASHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR VA MUAMMOLAR TADQIQI.....	1005
<i>Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Saparov Murod Irgashovich</i>	
YO'LOVCHI TASHISH XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1010
<i>Alisher Kurambayev</i>	
SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA TAKAFUL SUG'URTASINING O'RNI VA IMKONIYATLARI.....	1014
<i>Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHNING JORIY HOLATI TAHLILI.....	1020
<i>Valikulov Sherzod Zaynitdinovich</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MARKETPLEYSLARNI SHAKLLANTIRISH: INVESTITSIYALAR, XARAJATLAR VA FOYDA.....	1029
<i>Axmedova Dilshoda Xayrulla qizi</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MARKETING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	1033
<i>Maxmudov Tohirjon Olimjonovich, Muminova Shahlo Madaminjon qizi</i>	
OLIY TA'LIMDA GENDER TENGLIKNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	1039
<i>Xaydarova Sayyora</i>	
ANALYZING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF SOUTH KOREA IN GLOBAL MICE TOURISM: HISTORICAL AND CULTURAL DIMENSIONS.....	1043
<i>Ortikova Sabohat, Gulomova Mukhlisa, Ochilova Hilola Farmonovna</i>	
MEHMONXONA BIZNESIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	1050
<i>Usmanova Gulida Valiyevna</i>	
ETHICAL ASPECTS OF ECOTOURISM: BALANCING SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND MORAL RESPONSIBILITY.....	1055
<i>Gulbakhor Sattarovna Abdullakhanova</i>	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	1062
<i>Sobirov Abdurasul Abdugafarovich</i>	

RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR

Sobirov Abdurasul Abdugafarovich

Ph.D., dotsent

Ijtimoiy va siyosiy fanlar instituti

ORCID iD: 0009-0005-1365-5932

Annotatsiya. Investitsiya faolligi rivojlanayotgan mamlakatlarda barqaror iqtisodiy o'sish va tarkibiy islohotlarni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Ushbu maqolada 2019–2024-yillar davomida rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi asosiy iqtisodiy, institutsional va ijtimoiy omillar tahlil qilinadi. Tadqiqot Jahon banki, UNCTAD va milliy statistika organlari ma'lumotlariga asoslangan. Qiyosiy va tahliliy usullar qo'llanildi. Natijalar makroiqtisodiy barqarorlik, institutsional sifat, siyosiy barqarorlik va infratuzilma rivoji investitsiya oqimlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Tadqiqot xulosalari investitsiya muhitini yaxshilash va boshqaruv tizimini mustahkamlash zarurligini asoslaydi.

Kalit so'zlar: investitsiya faolligi, rivojlanayotgan mamlakatlar, iqtisodiy o'sish, investitsiya muhiti, institutsional sifat.

Abstract. Investment activity plays a crucial role in ensuring sustainable economic growth and structural transformation in developing countries. This article analyzes the main economic, institutional, and social factors affecting investment activity in developing economies during 2019–2024. The study is based on secondary data from the World Bank, UNCTAD, and national statistical agencies. Comparative and analytical methods were applied. The results indicate that macroeconomic stability, institutional quality, political stability, and infrastructure development significantly influence investment inflows. The findings suggest that improving the investment climate and strengthening governance mechanisms can enhance investment activity and long-term economic growth.

Key words: investment activity, developing countries, economic growth, investment climate, institutional quality.

Аннотация. Инвестиционная активность является важным фактором устойчивого экономического роста и структурных преобразований в развивающихся странах. В статье анализируются основные экономические, институциональные и социальные факторы, влияющие на инвестиционную активность в 2019–2024 годах. Исследование основано на данных Всемирного банка, ЮНКТАД и национальных статистических органов. Используются сравнительный и аналитический методы. Результаты показывают, что макроэкономическая стабильность, институциональное качество, политическая стабильность и развитие инфраструктуры оказывают существенное влияние на инвестиционные потоки.

Ключевые слова: инвестиционная активность, развивающиеся страны, экономический рост, инвестиционный климат.

KIRISH

Hozirgi globallashuv sharoitida investitsiya faolligi mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanishi, raqobatbardoshligini oshirish va barqaror o'sishni ta'minlashda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlar uchun investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish, infratuzilmani modernizatsiya qilish hamda bandlik darajasini oshirishning asosiy manbalaridan biri hisoblanadi. Shu sababli, investitsiya muhitini shakllantirish va investitsiya faolligini rag'batlantirish masalalari zamonaviy iqtisodiy tadqiqotlarning dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Rivojlanayotgan mamlakatlar ko'pincha ichki jamg'arma resurslarining yetishmasligi, sanoat bazasining zaifligi va moliyaviy bozorlarning rivojlanmaganligi kabi muammolarga duch keladi. Bunday sharoitda xorijiy va mahalliy investitsiyalar iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Xususan, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar nafaqat moliyaviy resurslarni jalb etish, balki zamonaviy boshqaruv tajribasi, innovatsion texnologiyalar va xalqaro bozorlar bilan integratsiyani kuchaytirish imkonini beradi. Shu bilan birga,

investitsiyalarning samarali yo'naltirilishi iqtisodiyotning tarkibiy o'zgarishlarini jadallashtiradi hamda milliy iqtisodiyotning barqarorligini mustahkamlaydi.

So'nggi yillarda jahon miqyosida investitsiya oqimlarining hajmi va tarkibida sezilarli o'zgarishlar kuzatilmogda. Global moliyaviy inqirozlar, pandemiya oqibatlari, geosiyosiy keskinliklar va xalqaro savdodagi cheklovlar investitsiya jarayonlariga bevosita ta'sir ko'rsatmogda. Ushbu omillar rivojlanayotgan mamlakatlar uchun investitsiya resurslarini jalb qilishni yanada murakkablashtirmogda. Natijada, investorlar siyosiy va iqtisodiy jihatdan barqaror, huquqiy kafolatlar mavjud bo'lgan hududlarga ustuvorlik bermogda.

Rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi omillar ko'p qirrali bo'lib, ular iqtisodiy, institutsional, siyosiy va ijtimoiy jihatlarni o'z ichiga oladi. Iqtisodiy omillar qatoriga inflyatsiya darajasi, foiz stavkalari, valyuta kursining barqarorligi, davlat byudjeti muvozanati va iqtisodiy o'sish sur'atlari kiradi. Ushbu ko'rsatkichlarning barqarorligi investorlar uchun muhim signal bo'lib xizmat qiladi. Yuqori inflyatsiya va beqaror valyuta kursi investitsiya risklarini oshirib, kapital oqimini cheklaydi.

Institutsional omillar investitsiya muhitining sifatini belgilovchi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Qonun ustuvorligi, sud tizimining mustaqilligi, mulk huquqlarining himoyasi, korrupsiyaga qarshi kurash va tartibga solish mexanizmlarining shaffoligi investorlar ishonchining shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Institutsional tizimi zaif bo'lgan mamlakatlarda investitsiya jarayonlari ko'pincha noaniqlik va yuqori xavf bilan bog'liq bo'ladi.

Siyosiy barqarorlik ham investitsiya qarorlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Siyosiy beqarorlik, ijtimoiy keskinlik va davlat boshqaruvidagi uzluksizlikning buzilishi investorlarning uzoq muddatli rejalashtirish imkoniyatlarini cheklaydi. Aksincha, barqaror siyosiy muhit va samarali davlat boshqaruvi investitsiya oqimlarini rag'batlantiruvchi muhim omil hisoblanadi.

Shuningdek, infratuzilmaning rivojlanish darajasi investitsiya faolligining muhim determinantlaridan biridir. Transport-logistika tizimi, energetika ta'minoti, telekommunikatsiya va raqamli infratuzilmaning rivojlanishi ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytiradi hamda biznes yuritish qulayligini oshiradi. Zamonaviy infratuzilmaga ega mamlakatlar investorlarga qulay shart-sharoitlar yaratib, raqobatbardoshlikni kuchaytiradi.

Inson kapitalining sifati ham investitsiya samaradorligini belgilovchi muhim omillardan hisoblanadi. Ta'lim tizimining rivojlanganligi, kasbiy tayyorgarlik darajasi va mehnat bozorining moslashuvchanligi investitsiya loyihalarining muvaffaqiyatli amalga oshirilishiga xizmat qiladi. Malakali ishchi kuchining yetishmasligi esa investitsiya jarayonlarini sekinlashtirishi mumkin.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlash, ularning o'zaro bog'liqligini tahlil qilish hamda investitsiya muhitini yaxshilash bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot natijalari davlat organlari, investorlar va ilmiy doiralari uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, iqtisodiy siyosatni takomillashtirishda foydalanilishi mumkin.

Shu bilan birga, mazkur maqola rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya jarayonlarining xususiyatlarini chuqurroq anglashga xizmat qilib, kelgusidagi ilmiy tadqiqotlar uchun nazariy va metodologik asos yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi omillar masalasi xalqaro iqtisodiy adabiyotlarda keng yoritilgan bo'lib, ushbu yo'nalishda nazariy va empirik tadqiqotlar muhim ilmiy asos yaratgan. Mazkur bo'limda tadqiqotda foydalanilgan asosiy manbalar tahlil qilinadi hamda ularning mazkur maqola doirasidagi ahamiyati yoritib beriladi.

Dastlab, D. Acemoglu va J. Robinsonning *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty* asari institutsional rivojlanish va iqtisodiy taraqqiyot o'rtasidagi bog'liqlikni tushuntirib beradi. Mualliflar mamlakatlarning rivojlanish darajasi asosan siyosiy va iqtisodiy institutlarning sifatiga bog'liqligini isbotlaydi. Ushbu asar mazkur tadqiqotda institutsional omillarning investitsiya faolligiga ta'sirini asoslashda nazariy poydevor sifatida xizmat qildi.

D. Northning *Institutions, Institutional Change and Economic Performance* nomli asari ham institutsional iqtisodiyotning asosiy manbalaridan biri hisoblanadi. Muallif institutlarning iqtisodiy faoliyat samaradorligiga ta'sirini chuqur tahlil qilgan. Ushbu asar tadqiqotda qonun ustuvorligi, mulk huquqi va boshqaruv sifati kabi omillarning investitsiyaga ta'sirini tahlil qilishda qo'llanildi.

J. Dunningning *Multinational Enterprises and the Global Economy* asari to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar nazariyasiga bag'ishlangan bo'lib, unda OLI (Ownership–Location–Internalization) modeli ishlab chiqilgan. Ushbu manba tadqiqotda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini tushuntirish va investorlar qarorlarini tahlil qilishda asosiy nazariy manba bo'lib xizmat qildi.

P. Krugman, M. Obstfeld va M. Melitzning *International Economics: Theory and Policy* darsligi xalqaro savdo va kapital harakatining nazariy asoslarini yoritadi. Ushbu asardan investitsiya oqimlarining xalqaro iqtisodiy tizimdagi o'rni va globallashtirish jarayonlari bilan bog'liqligini tushuntirishda foydalanildi.

D. Rodrikning *The Globalization Paradox* asarida globallashtirish, milliy suverenitet va iqtisodiy siyosat o'rtasidagi muvozanat muammosi tahlil qilinadi. Mazkur manba tadqiqotda global iqtisodiy jarayonlarning rivojlanayotgan mamlakatlardagi investitsiya muhitiga ta'sirini izohlashda muhim rol o'ynadi.

Borenshteyn, De Gregorio va Li (1998) tomonidan olib borilgan tadqiqot to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'sirini empirik jihatdan baholaydi. Mualliflar to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning samaradorligi inson kapitali darajasiga bog'liqligini isbotlagan. Ushbu ish inson kapitalining investitsiya samaradorligidagi rolini asoslashda foydalanildi.

Asiedu (2002) tomonidan olib borilgan tadqiqot rivojlanayotgan mamlakatlarga investitsiyalarni jalb etuvchi omillarni o'rganadi. Unda infratuzilma, siyosiy barqarorlik va ochiq iqtisodiyot muhim determinantlar sifatida ko'rsatilgan. Mazkur ish ushbu maqolada makro va institutsional omillarni tahlil qilishda empirik asos vazifasini bajardi.

Javorcik (2004) tadqiqotida xorijiy investitsiyalarning mahalliy korxonalar samaradorligiga ta'siri o'rganilgan. Muallif to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar orqali texnologik transfer va bilim almashuvi yuz berishini isbotlagan. Bu manba investitsiyalarning innovatsion rivojlanishga ta'sirini tushuntirishda qo'llanildi.

Kaufmann, Kraay va Mastruzzi (2010) tomonidan ishlab chiqilgan boshqaruv indikatorlari institutsional sifatini baholashda keng qo'llaniladi. Ushbu indekslar tadqiqotda institutlar sifati va investitsiya hajmi o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilish uchun ishlatildi.

Xalqaro tashkilotlar tomonidan tayyorlangan hisobotlar ham tadqiqotning muhim axborot bazasini tashkil etdi. Jumladan, World Bank tomonidan chop etilgan "World Development Indicators" va "Doing Business" hisobotlari biznes muhiti va makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni baholashda foydalanildi. Ushbu ma'lumotlar investitsiya muhitining real holatini aniqlashga xizmat qildi.

Shuningdek, UNCTAD ning "World Investment Report" hisobotlari global va mintaqaviy investitsiya oqimlari dinamikasini o'rganishda asosiy manba bo'ldi. Ushbu ma'lumotlar orqali rivojlanayotgan mamlakatlarning jahon investitsiya tizimidagi o'rni tahlil qilindi.

International Monetary Fund tomonidan e'lon qilinadigan "World Economic Outlook" hisobotlari esa global iqtisodiy sharoitlar va makroiqtisodiy xavflarni baholashda ishlatildi. Ushbu ma'lumotlar investitsiya oqimlariga tashqi omillarning ta'sirini aniqlash imkonini berdi.

So'nggi yillarda O'zbekiston va rivojlanayotgan mamlakatlar misolida investitsiya faolligini tahlil qiluvchi milliy tadqiqotlar ham muhim ilmiy ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, Abdurasul A. Sobirovning ilmiy ishlarida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy o'sish va tarkibiy islohotlarni jadallashtirishdagi roli chuqur tahlil qilingan. Muallif o'z tadqiqotlarida investitsiya oqimlari dinamikasini makroiqtisodiy barqarorlik, institutsional islohotlar va investitsiya siyosatining liberallashtirish bilan uzviy bog'liqlikda ko'rib chiqadi. Xususan, valyuta siyosatini erkinlashtirish, soliq va bojxona imtiyozlari hamda investorlar huquqiy kafolatlarining kuchaytirilishi investitsiya faolligining oshishiga xizmat qilayotgan muhim omillar sifatida asoslanadi. Ushbu yondashuv mazkur tadqiqotda institutsional va makroiqtisodiy omillarning investitsiya jarayonlariga ta'sirini baholashda muhim nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qildi.

Shuningdek, Dilorom Qosimovaning ilmiy tadqiqotlarida investitsiya muhiti tushunchasi zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida kengaytirilgan holda talqin qilinadi. Muallif investitsiya siyosatini modernizatsiya qilishda raqamli infratuzilmaning rivoji, boshqaruv jarayonlarining shaffofligi va institutsional moslashuvchanlikning ahamiyatini alohida ta'kidlaydi. Tadqiqotlarda raqamlashtirish jarayonlari investitsiya oqimlarini jalb etish uchun yangi imkoniyatlar yaratishi, shu bilan birga investorlar qarorlariga ta'sir etuvchi muhim determinantga aylanayotgani asoslab berilgan. Ushbu ilmiy yondashuv mazkur maqolada investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi omillar doirasini kengaytirish, an'anaviy iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda zamonaviy institutsional va texnologik omillarni ham inobatga olish zarurligini ko'rsatadi.

Milliy darajadagi tahlil uchun O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlaridan foydalanildi. Ushbu manbalar mahalliy investitsiya muhitining real holatini baholash va xalqaro tendensiyalar bilan solishtirish imkonini yaratdi.

Umuman olganda, ko'rib chiqilgan adabiyotlar rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligi iqtisodiy, institutsional va ijtimoiy omillarning o'zaro uyg'unligi natijasida shakllanishini ko'rsatadi. Mazkur tadqiqot ushbu ilmiy ishlarga tayanib, ularni tizimli ravishda umumlashtiradi hamda zamonaviy sharoitda investitsiya jarayonlarining xususiyatlarini yanada chuqurroq yoritishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda Jahon banki, rivojlanayotgan mamlakatlar va O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari asosida ikkilamchi ma'lumotlar tahlili, qiyosiy, induksiya va deduksiya tahlil usullaridan foydalanildi. Xorijiy maqola va tadqiqotlar empirik tahlili o'tkazildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqot doirasida 2019–2024-yillar davomida rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlil qilindi. Tadqiqot Jahon banki, UNCTAD, Xalqaro Valyuta Jamg'armasi hamda milliy statistika organlari ma'lumotlariga asoslangan holda amalga oshirildi. Tahlil jarayonida investitsiya oqimlarining dinamikasi, tarkibiy tuzilmasi hamda ularning makroiqtisodiy va institutsional ko'rsatkichlar bilan bog'liqligi o'rganildi.

1. Investitsiya oqimlarining umumiy dinamikasi

Tahlil natijalariga ko'ra, 2019–2024-yillar davomida rivojlanayotgan mamlakatlarga yo'naltirilgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmida o'zgaruvchanlik kuzatilgan. 2019-yilda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning hajmi YaIMga nisbatan o'rtacha 3,4 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2020-yilda pandemiya ta'siri ostida ushbu ko'rsatkich 2,6 foizgacha pasaygan. 2021–2022-yillardan boshlab iqtisodiy faollikning tiklanishi natijasida investitsiya oqimlari bosqichma-bosqich oshib, 2024-yilda 3,8 foizga yetgan.

Mazkur dinamik o'zgarishlar global iqtisodiy sharoitlarning investitsiya jarayonlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Xususan, tashqi iqtisodiy xavflar kuchaygan davrlarda investorlar ehtiyotkorlik siyosatini tanlab, kapital oqimini qisqartirgan.

2. Makroiqtisodiy omillar ta'siri

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, makroiqtisodiy barqarorlik investitsiya faolligining asosiy determinantlaridan biri hisoblanadi. Inflyatsiya darajasi va investitsiya hajmi o'rtasida teskari bog'liqlik mavjudligi aniqlandi (1-jadval).

1-jadval. Inflyatsiya darajasi va to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar o'rtasidagi bog'liqlik (2019–2024 yy.)

Inflyatsiya (%)	To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar (YaIMga nisbatan, %)
3–5	4,1
6–8	3,4
9–12	2,7
12↑	2,1

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, inflyatsiya darajasi oshgani sari investitsiya hajmi pasayib borgan. Bu holat yuqori inflyatsiya investorlar uchun noaniqlikni kuchaytirishi va real daromadlarning kamayishiga olib kelishi bilan izohlanadi.

Shuningdek, valyuta kursining barqarorligi ham muhim omil hisoblanadi. Valyuta kursining keskin tebranishi xorijiy investorlar uchun risk darajasini oshirib, uzoq muddatli loyihalarga sarmoya kiritishni cheklaydi.

3. Institutsional muhitning ta'siri

Tadqiqot natijalari institutsional sifat ko'rsatkichlari bilan investitsiya faolligi o'rtasida kuchli ijobiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Qonun ustuvorligi, korrupsiya darajasi va tartibga solish sifati yuqori bo'lgan mamlakatlarda investitsiya hajmi o'rtacha 30–35 foizga yuqori bo'lgan.

Institutsional muhit zaif bo'lgan mamlakatlarda investorlarga oid huquqiy kafolatlarning yetarli emasligi, sud tizimining samarasizligi va byurokratik to'siqlar investitsiya jarayonlarini sekinlashtirgan.

4. Infratuzilma rivoji va investitsiya faolligi

Transport, energetika va raqamli infratuzilmaning rivojlanganligi investitsiya samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, infratuzilma rivoji yuqori bo'lgan mamlakatlarda ishlab chiqarish xarajatlari o'rtacha 12–18 foizga kamaygan (2-jadval).

2-jadval. Infratuzilma rivoji va investitsiya samaradorligi

Infratuzilma darajasi	Investitsiya o'sishi (%)
Yuqori	21,4
O'rta	14,7
Past	8,2

Bu ma'lumotlar infratuzilma rivoji investorlar uchun qulay biznes muhitini shakllantirishini tasdiqlaydi.

5. Siyosiy barqarorlik va xavf omillari

Tahlil natijalari siyosiy barqarorlik darajasi investitsiya faolligiga bevosita ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Siyosiy risk indeksi yuqori bo'lgan mamlakatlarda investitsiya oqimlari o'rtacha 25–30 foizga kam bo'lgan.

Geosiyosiy keskinliklar, ijtimoiy noroziliklar va hukumat almashinuvi bilan bog'liq noaniqliklar investorlarning uzoq muddatli strategiyalarini cheklagan.

6. Inson kapitali va moliyaviy bozorlar roli

Tadqiqot davomida inson kapitali indeksi yuqori bo'lgan mamlakatlarda yuqori texnologiyali investitsiyalar ulushi ko'proq ekani aniqlandi. Ta'lim darajasi yuqori bo'lgan hududlarda innovatsion loyihalar soni o'rtacha 1,5 barobar ko'p bo'lgan.

Moliyaviy bozorlarning rivojlanishi ham investitsiya faolligini rag'batlantiruvchi omil sifatida namoyon bo'ldi. Kredit resurslarining mavjudligi va kapital bozorlarining rivojlanganligi investitsiya loyihalarini moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytirgan.

7. Umumiy tahlil natijalari

O'tkazilgan tahlil shuni ko'rsatadiki, rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligi ko'p omilli jarayon bo'lib, quyidagi omillar yetakchi rol o'ynaydi:

- makroiqtisodiy barqarorlik;
- institutsional sifat;
- infratuzilma rivoji;
- siyosiy barqarorlik;
- inson kapitali;
- moliyaviy bozorlar rivoji.

Ushbu omillar o'zaro bog'liq holda investitsiya muhitining shakllanishiga ta'sir ko'rsatadi. Biror omilning zaiflashuvi investitsiya oqimlarining pasayishiga olib kelishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqotda rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligiga ta'sir etuvchi asosiy iqtisodiy, institutsional, siyosiy va ijtimoiy omillar kompleks tarzda tahlil qilindi. O'tkazilgan empirik va nazariy tahlillar shuni ko'rsatdiki, investitsiya jarayonlari ko'p omilli xususiyatga ega bo'lib, ularning samaradorligi mamlakatda shakllangan umumiy iqtisodiy muhit, davlat siyosati va institutsional rivojlanish darajasi bilan chambarchas bog'liqdir.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, makroiqtisodiy barqarorlik investitsiya faolligining eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Past inflyatsiya darajasi, barqaror valyuta kursi va muvozanatlashgan byudjet siyosati investorlar ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi. Aksincha, yuqori inflyatsiya va moliyaviy beqarorlik kapital oqimlarining qisqarishiga olib keladi. Shu sababli, rivojlanayotgan mamlakatlarda makroiqtisodiy siyosatning izchilligi va prognoz qilinuvchanligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, institutsional muhitning sifati investitsiya jarayonlariga bevosita ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Qonun ustuvorligi, mulk huquqlarining ishonchli himoyasi, sud tizimining mustaqilligi va korrupsiyaga qarshi samarali kurash investorlar uchun qulay sharoit yaratadi. Institutsional zaiflik esa investitsiya risklarini oshirib, uzoq muddatli sarmoyalarning kamayishiga sabab bo'ladi.

Tahlil natijalari infratuzilmaning rivojlanishi va inson kapitalining sifati ham investitsiya faolligini oshirishda muhim omillar ekanligini ko'rsatdi. Zamonaviy transport, energetika va raqamli infratuzilmaning mavjudligi ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirib, biznes yuritish samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, malakali ishchi kuchining mavjudligi innovatsion va yuqori texnologiyali investitsiyalarni jalb etishga xizmat qiladi.

O'tkazilgan tadqiqot asosida quyidagi amaliy takliflarni ilgari surish mumkin:

Birinchiidan, rivojlanayotgan mamlakatlarda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan uzoq muddatli strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish zarur. Bu inflyatsiyani nazorat qilish, byudjet intizomini mustahkamlash va pul-kredit siyosatining shaffofligini oshirishni o'z ichiga oladi.

Ikkinchiidan, institutsional islohotlarni jadallashtirish orqali huquqiy muhitni yaxshilash lozim. Xususan, sud tizimini modernizatsiya qilish, davlat xizmatlarini raqamlashtirish va korrupsiyaga qarshi mexanizmlarni kuchaytirish investorlar ishonchini oshiradi.

Uchinchiidan, infratuzilma loyihalariga davlat va xususiy sektor hamkorligi asosida investitsiyalarni keng jalb qilish tavsiya etiladi. Bu transport-logistika tizimini rivojlantirish, energetika xavfsizligini ta'minlash va raqamli iqtisodiyot infratuzilmasini kengaytirishga xizmat qiladi.

To'rtinchidan, inson kapitalini rivojlantirishga qaratilgan siyosatni kuchaytirish zarur. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, kasbiy tayyorlash dasturlarini kengaytirish va ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash investitsiya samaradorligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, rivojlanayotgan mamlakatlarda investitsiya faolligini oshirish kompleks va tizimli yondashuvni talab etadi. Mazkur tadqiqot natijalari investitsiya siyosatini takomillashtirish, iqtisodiy rivojlanishni jadallashtirish va xalqaro raqobatbardoshlikni kuchaytirishda muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York: Crown Publishers.
2. Sachs, J. D., & Warner, A. (1995). Economic reform and the process of global integration. *Brookings Papers on Economic Activity*, 26(1), 1–118.
3. UNCTAD. (2023). *World Investment Report*. Geneva: United Nations.
4. World Bank. (2023). *World Development Indicators*. Washington, DC: World Bank.
5. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2023). *Iqtisodiy ko'rsatkichlar to'plami*. Toshkent.
6. Improving mechanisms for attracting foreign investments, A Sobirov - *Muhandislik va iqtisodiyot*, 2026.
7. Muvaffaqiyatli startap faoliyatida rol O'ynovchi muhim omillar va O'zbekiston sharoitida startap ekotizmining Rivojlanishi. D Qosimova - *Innovation Science and Technology*, 2025.
8. Sobirovna K. D., Gafurovich A. N., Abdugafarovich S. A. Forming a management system of organizational culture of the enterprise. – 2021.
9. Sobirov A.A. To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning o'zbekistonda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyati va uning dinamik tahlili // *Innovation Science and Technology*. – 2025. – T. 1. – №. 11.
10. Kosimova, D. S. Muvaffaqiyatli startap faoliyatida rol o'ynovchi muhim omillar va O'zbekiston sharoitida startap ekotizmining rivojlanishi. *Innovation Science and Technology*, 87–91. 2025
11. Kosimova, D. S. Fusion of economic and financial factors affecting household deposits in banks: An econometric analysis. *Fusion: Practice and Applications*, 19(2), 82–91.2025
12. Kosimova, D. S.. Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat korxonalarida biznes jarayonlarni transformatsiya qilish: Raqamli texnologiyalar asosida samaradorlikni oshirish yo'nalishlari. *Xorazm Ma'mun Akademiyasi Axborotnomasi*, 91–94.2025
13. Kosimova, D. S. Significant development indicators of innovative activity of industrial sectors in the context of modernization of national economy. *EPRA International Journal of Research and Development (IJRD)*, 259–262. 2023
14. Kosimova, D. S. Analysis and solutions of the current situation and problems of organizing the activities of small and private business entities in Uzbekistan. *World Economics & Finance Bulletin (WEFB)*, 132–137. 2024

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>